

Nr 4.

Ankom till riksdagens kansli den 8 juli 1914 kl. 1 e. m.

*Andra kammarens fjärde tillfälliga utskotts utlåtande nr 4
angående herr Åkerlunds motion, nr 108, om skrivelse
till Kungl. Maj:t angående utredning i vad mån de
fördelar, som genom livsmedelstullarna beretts den jord-
brukande befolkningen, bidragit till levnadskostnadernas
stegring m. m.*

I motion inom andra kammaren, nr 108, har herr *Åkerlund* hemställt, att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla, att Kungl. Maj:t ville uppdraga åt ett antal såväl jordbrukare som andra näringsidkare att verkställa utredning, huruvida nu gällande livsmedelstullar tillskynda landets jordbrukande befolkning så betydande fördelar genom ökade inkomster för av dem producerade tillsaluhållna livsmedel att dessa fördelar i avsevärd grad kunna anses hava bidragit till de höga levnadskostnader, vilka numera äro rådande i en stor del av våra städer och övriga samhällen, och att jämväl utreda, i vad mån andra orsaker bidragit till den rådande dyrtiden å livsmedel i allmänhet, vilken särskilt så hårt kännes av de stora samhällsklasser, som nödgas inköpa dessa i småposter av ett ständigt växande antal mellanhänder; samt att Kungl. Maj:t därefter ville låta utarbета och förelägga riksdagen förslag till de åtgärder, vilka i *främsta rummet* kunna finnas ägnade att bereda lättnad i de mindre bemedlades levnadsbekymmer, utan att därigenom landets jordbrukare och jordbruksarbetare i vidare mån än övriga arbetsgivare och arbetare undandragas statens bistånd för deras utkomst eller, till förmån för andra samhällsklasser, utsättas

Bihang till senare riksdagens protokoll 1914. 13 saml. 4 avd. 4 häft. (Nr 4.) 1

för intrång i deras rätt att, i likhet med andra landets varuproducenter, avyttra produkterna av deras näring, varest de det bäst kunna.

Till stöd för denna hemställan har motionären åberopat motiveringen i sin motion nr 247 i andra kammaren vid 1914 års första riksdag.

Beträffande denna motivering tillåter sig utskottet hänvisa till sistnämnda motion.

Utskottets
yttrande.

Då riksdagen helt nyligen på grund av väckt motion, nr 80 i andra kammaren av herr Palmstierna m. fl., och bevillningsutskottets däröver avgivna utlåtande, nr 6, haft tillfälle uttala sin mening angående en begärd utredning rörande tullsystemets verkningar, och då innevarande riksdag genom sitt beslut i detta ärende torde kunna sägas hava fattat ståndpunkt jämväl till den utredning, som begäres i förevarande motion, finner utskottet sig sakna skäl att hemställa om bifall till nu behandlade motion.

På grund av vad sålunda anförts, får utskottet hemställa,

att herr Åkerlunds förevarande motion, nr 108, icke måtte till någon andra kammarens åtgärd föranleda.

Stockholm den 7 juli 1914.

På utskottets vägnar:

W. BÄCKSTRÖM.

I förevarande ärendes slutbehandling hava inom utskottet deltagit: herrar *Bäckström*, *Leksell*, *Nilsson* i Kristianstad, *Molin* i Dombäcksmark, *Andersson* i Resebo ¹⁾, *Lindqvist* i Kosta, *Holm*, *Åkerlindh*, *Lindmark* och *Anderson* i Knapasjö.

¹⁾ Icke närvarit vid utlåtandets justering.

Reservation

av herr *Molin* i Dombäcksmark, som anförde:

Den fråga, som förevarande motion berör, är tvivelsutan av största betydelse att få ordentligt utredd. Av motiveringen till motionen synes dock framgå, att motionären tilltror sig genom den utredning, han påkallar, få ådagalagt, att tullsystemet egentligen ej är skulden till livsmedelsfördyringen utan fastmer att de s. k. mellanhänderna och den allt mera införda kontrollen å livsmedelsförsäljningen (de offentliga slakthusen, organtvånget m. m.) rå för dyrtiden. Utan att vara i besittning av nödig utredning är det mig (och naturligtvis även motionären) omöjligt att avgöra, huruvida det ena eller andra har skulden, men torde kanske på förhand kunna antagas att *både* tullen *och* mellanhänderna, slakthusen etc. samverka till att fördyra levnadsomkostnaderna för menige man. Motionären söker visa, att tullsatserna ej i någon avsevärd mån ge jordbrukarna ökade inkomster. Härutinnan vill jag giva motionären rätt. Det är nog så, att tullsatserna också gå ut över jordbrukarna själva, så att, vad de taga med ena handen, få de ge ut med den andra, med andra ord tullarna åstadkomma dyrtid, även för jordbrukarna själva genom dyrare arbetskraft, dyrare maskiner m. m.

Att söka nedbringa dyrtiden därigenom att kontrollen över de saluhållna livsmedlen förslappas torde icke ens någon jordbrukare på allvar vilja låta komma sig till last. För jordbrukarna själva borde, tyckes mig, det vara en heder att i varje fall tillsaluföra prima varor, som tåla kontroll och som med förtroende kunna köpas av konsumenterna. Vad beträffar de s. k. mellanhändernas inverkan på prisstegringen lärer med all säkerhet priset knappast bli billigare, därest producenterna själva sålde varorna direkt till konsumenterna. Distributionen måste i varje fall ske, och densamma kan inte kosta ingenting. För mig återstår då ingen annan rimlig anledning till dyrtiden än just tullsatserna. Motionären har så vitt jag kunnat finna en alldeles motsatt uppfattning, och tvisten torde ej kunna slitas med mindre än en objektiv utredning igångsättes för att konstatera vilken mening, som är den rätta. I olik-

het med utskottet är jag av den uppfattningen, att frihandlare med nöje borde taga den av en protektionistisk sinnad motionär utsträckta handen och gå med på ett utredningskrav, som bör vara ägnat att någon gång bringa den allra minsta lilla klarhet i striden mellan frihandlare och protektionister.

Mot utskottets påstående, att riksdagen genom sitt beslut i anledning av herr Palmstiernas motion, nr 80, kan sägas hava fattat ståndpunkt jämväl till den utredning, som begäres i förevarande motion, vill jag inlägga en bestämd gensaga. Envar omdömesgill person bör vid studiet av voteringsiffrorna kunna finna, att andra kammarmajoritetens ståndpunkt ingalunda kan anses vara likgiltig för en objektiv utredning om tullarna över huvud taget.

Motionärens förslag innehåller emellertid nog så många bisatser, avseende att färglägga klämman i protektionistisk riktning, att jag tagit mig friheten stryka en del av de enligt min mening överflödiga orden och bisatserna, och hemställer jag fördenskull,

att andra kammaren för sin del måtte besluta, att riksdagen med bifogande av förevarande motion och motiveringen till denna min reservation ville anhålla, det Kungl. Maj:t täcktes låta verkställa utredning, huruvida nu gällande livsmedelstullar kunna anses hava bidragit till de nu rådande höga levnadskostnaderna, och att jämväl utreda, i vad mån andra orsaker bidragit till den rådande dyrtiden å livsmedel i allmänhet; samt att Kungl. Maj:t därefter ville låta utarbeta och förelägga riksdagen förslag till de åtgärder, vilka kunna finnas ägnade att bereda lättnad i de mindre bemedlades levnadsbekymmer.